

A BM Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnökség

Az illegális szerzetesrendek operatív ellenőrzésének tapasztalatai

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Ikt. szám: 13-41/27/68.

AZ ILLEGÁLIS SZERZETESRENDEK OPERATÍV ELLENŐRZÉSÉNEK TAPASZTALATAI

Írta: Geréb Sándor r. alezredes

KIADJA: A BM TANULMÁNYI ÉS KIKÉPZÉSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG

1969

Impresszum

A BM Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnökség

Az illegális szerzetesrendek operatívellenőrzésének tapasztalatai

---

Ikt. szám: 13-41/27/68.
Szigorúan titkos!

Írta: Geréb Sándor r. alezredes

Kiadja: A BM Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnökség
1969

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció a Belügyminisztérium Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnökségének 1969-ban megjelent tanulmánya. A tanulmány „Titkos” minősítése az 1995. évi LXV. tv. 28. §-a alapján szűnt meg.

A tanulmány eredeti szövegét ez az elektronikus kiadás változatlanul közli, csak a helyesírási hibákat javítottuk ki.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Az illegális szerzetesrendek operatív ellenőrzésének tapasztalatai – Bevezetés	4
I. Az illegális szerzetesrendek helyzete az 1966-ot megelőző években	5
II. A 007. sz. miniszterhelyettesi utasítás alapján végrehajtott intézkedések és hatásuk.....	8
III. Az illegális férfi, és női szerzetesrendek helyzete, jelenlegi tevékenységük.....	10
1. A Jézus Társasága (jezsuiták) helyzete és tevékenysége	11
2. Az illegális női szerzetesrendek helyzete, tevékenysége	15
Következtetések	19
Magyarországi férfi- és női illegális szerzetesrendek felsorolása.....	21

Az illegális szerzetesrendek operatív ellenőrzésének tapasztalatai – Bevezetés

Az MSZMP PB 1966. II. 1. „A belső ellenséges erők tevékenységéről, elhelyezkedéséről, az ellenük folyó harcról” szóló határozatában kimondja:

„Határozott adminisztratív intézkedésekkel fel kell számolni az illegálisan újjászerveződött szerzetesrendeket.”

Az újjászerveződött illegális szerzetesrendek tevékenységének visszaszorítására irányuló állambiztonsági feladatokat a Belügyminiszter Elvtárs 0014/1966. sz. parancsa és az ennek alapján megjelent 007/1966. sz. BM helyettesi utasítás rögzítette. A parancs végrehajtása során értékes tapasztalatokat szereztünk. Jobban megismertük az illegális szerzetesrendek tevékenységét és körükben a gyors ütemben végbemenő változásokat. A tanulmány elkészítésének célja, hogy: sokoldalúan bemutassuk az illegális szerzetesrendek társadalomra káros tevékenységét; közreadjuk az operatív munkában összegyűjtött speciális tapasztalatokat, amelyek már több szerv által összehangolt felderítésben, és a megelőzést szolgáló differenciált eljárási formákban realizálódtak.

I. Az illegális szerzetesrendek helyzete az 1966-ot megelőző években

Társadalmunk fejlődésének hatására az össz belső ellenséges erőkhez hasonlóan – a klerikális reakciós és illegális erők fokozatosan elszigetelődtek, soraikban differenciálódás ment végbe. Ez a folyamat az általánosnál lényegesen lassúbb ütemű volt a 34/1950 trv. alapján feloszlott szerzetesrendek tagsága körében. A csökkent létszámú aktív ellenséges csoportok taktikájuk állandó változtatására, a realitások figyelembe vételére kényszerültek.

Az 1960-as évek első felében azt tapasztaltuk, hogy az egyházi reakció bázisa, fő eszmei és gyakorlati vezetői a feloszlott szerzetesrendek tagságából szerveződtek. Az egyházi elhárítás vonalán ez időben realizált összes jelentősebb államellenes ügy jellegét tekintve, rendi ügy volt. Ilyenek pl. a „Regnum Marianum” illegális cserkészcsapat-ügy, a domonkos Szigeti-Soltész Keresztény front-ügy, a piarista Lénárd Ödön és társai ügye, a nevezetes „Fekete Hollók”-ügy és a széles kört érintő jezsuita összeesküvésű ügyek. Ezek az ügyek feltárták, hogy a klerikális illegális szerzetesrendek vezető szerepet játszottak a reakció irányításában, az államellenes tevékenység szervezésében. Megismertük és bizonyítást nyert, hogy a jezsuiták adják az ellenséges tevékenység fő szellemi vezéreit, és azt, hogy végső soron kezükben futott össze – egyházi vonalon – a legtöbb illegális tevékenység szála.

A végrehajtott realizálások az ellenséges erőknek nagy veszteséget okoztak. Egyrészt az a felismerés, hogy legjobb erőik az „értelmetlen” harci módszereiknek áldozatul esnek, másrészt a Vatikán új taktikája arra ösztönözte a reakciós erőket, hogy átértékeljék tevékenységüket, s ilyen alapon alkalmazkodjanak a realitásokhoz. Végrehajtott intézkedéseink arra voltak alkalmasak, hogy az egyértelmű államellenes tevékenységeket 1965 végére lényegesen visszaszorítsuk, de nem elegendők ahhoz, hogy az illegális szerzetesrendek kibontakozó és meggyorsuló újjászerveződésének folyamatát alapvetően meggátoljuk.

Ebben az időszakban néhány körülmény kedvezett az illegális szerzetesrendek újjászerveződésének:

- A II. Vatikáni Zsinat hatása, különösen a szerzetesek aktivizálására irányuló határozatai és intézkedései.
- A rendi központok új típusú aktivizálódása, az idegenforgalom fejlődésével a személyi kapcsolatok kiépülése, és rendszeressé válása. Ezzel a központi irányítás megszilárdulása.
- Nagymennyiségű pénz- és egyéb anyagi eszközök beáramlása, amely anyagi alapul szolgált a rendek újjászerveződéséhez.
- Az illegális rendi tevékenység felderítésére, és megszakítására irányuló operatív munka gyengesége, hiányosságai és nem utolsósorban a politikai munka hiánya az egyre aktivizálódó rendtagokkal szemben.

A fenti körülmények hatására a volt rendtagokban kialakult és megszilárdult az a remény, hogy rendjük legális státuszának visszaállításával számolhatnak. Az illegális rendek vezetői felhasználták és erősítették ezt a hangulatot a gyorsütemű és széleskörű újjászervezés érdekében.

Az illegális szerzetesrendek helyzetéről az 1965/66-os évben széleskörű felmérést végeztünk, amelynek eredményeként megállapítottuk:

Az országban 1950-ben: hivatalosan 2.582 szerzetes és 8.956 szerzetesnő élt 636 kisebb-nagyobb rendházban.

1966-ban hozzávetőlegesen 7.000 szerzetesnőt – ebből 6.000-nek ismerjük pontos adatait – és 1.700 szerzetest vettünk számba.

A 6.000 női- és 1.700 férfi szerzetes megoszlása kor- és foglalkozás szerint:

	férfi	nő
31–40 év között	13%	3%
41–50 év között	24%	23%
51–60 év között	35%	32%
60 év felett	28%	42%
Összesen:	100%	100%

Papi keretben	29%	Egyházi alkalmazásban	14%
Egyházi alkalmazásban	23%	Pedagógus	7%
Pedagógus	5%	Egészségügyi	24%
Fizikai és egyéb	24%	Fizikai- és egyéb	27%
Nyugdíjas, eltartott	19%	Nyugdíjas, eltartott	28%
Összesen:	100%		100%

Az illegális szerzetesek területi elhelyezkedésére jellemző, hogy az ország minden megyéjében jelentős létszámban megtalálhatók, de különösen koncentráltak: Budapesten, Pest, Győr, Vas, Veszprém, Fejér, Bács, Borsod, és Szolnok megyében.

Az előzetes ellenőrzés adatai – 44 női és 23 férfi rendet illetően – azt bizonyították, hogy a rendi vezetőségek fungálnak, egyre szervezettebb, aktívabb tevékenységet fejtenek ki. A szerzetesek többsége rendhez tartozónak vallja magát. 1950 óta a rend tagságának csak elenyésző része asszimilálódott, mely tendencia folyamatosan lelassult, s erősödött a rendtől teljesen, vagy részben elszakadt tagok újbóli közeledése a rendi élethez.

A kutató munka során megismertünk több villát, családi házat, öröklakást, és nagyobb számban egyéb lakásokat, ún. „minirendházakat”, amelyek döntő többségét az utóbbi években vásárolták, vagy különböző módokon szerezték. Ezekben a „minirendházakban” esetenként 8–10 fő szabályos és aktív rendi életet él.

Az újjászerveződött illegális rendek társadalmi veszélyességét az alábbi tevékenységük és magatartásuk tette jelentőssé:

- Az illegális rendek az egyházi reakció fő bázisát képezték. Az illegális élet körülményei jó talajul szolgáltak az aktív ellenséges elemeknek és csoportoknak, hogy a tagság egy kisebb részét különböző fokon bevonják az államellenes tevékenységbe.
- Aktivizálódtak, és új fiatal tagokkal kiegészültek a rendi vezetőségek, akik egyre nagyobb szervezettséget vittek a rend munkájába.
- Kapcsolataikat gyors ütemben bővítették a nyugati rendi központjaikkal, az emigrációs és egyéb ellenséges központokkal.
- Tevékenységüket mindenek előtt az ifjúság és a fiatal értelmiség körében aktivizálták. Körükből szervezték a rendi utánpótlást, nevelték ki az ún. „elit” réteget. Nagymértékben magukra vállalták - és az engedélyezett kereteken túl végezték – a hitélet illegális fejlesztését.
- Széleskörű munkát végeztek „a Zsinat szellemében” az ateizmus elleni harc, a keresztény egység és a dialógus kibontakoztatása érdekében.

A 007/1966. sz. BM helyettesi utasítás – a helyzetelemzés alapján – sokirányú politikai, operatív és adminisztratív feladatokat írt elő az illegális szerzetesrendek felszámolása és további újjászerveződésük megakadályozása érdekében:

- felderíteni az illegálisan működő szerzetesrendeket, szervezőit, ellenséges tevékenységüket és az őket támogató külföldi kapcsolataikat;
- államellenes tevékenységért büntető eljárásokat kezdeményezni, Rendi tevékenységük megszakítása érdekében alkalmazni a Btk. 207. §-át szabálysértési eljárásokat;
- rendőrhatalósági figyelmeztetéseket, operatív bomlasztó, és egyéb korlátozó intézkedéseket alkalmazni, káros tevékenységük megelőzése érdekében.

A Politikai Bizottság 1966 februári határozata és a parancsok egyöntetűen leszögezik, hogy az illegális szerzetesrendek elleni fellépés mindenek előtt politikai feladat. Ilyen alapon a BM szervezetnek együtt kell működniük más állami és társadalmi szervezetekkel, hogy ez úton is biztosítsák az adminisztratív és az operatív lépések összehangolását a politikai intézkedésekkel.

II. A 007. sz. miniszterhelyettesi utasítás alapján végrehajtott intézkedések és hatásuk

Az operatív helyzet parancsok és utasítások megkövetelték az illegális szerzetesrendek elleni aktív operatív munkát. A parancsok szellemében az operatív állomány részéről nagyfokú kezdeményezést tapasztaltunk a felderítésben, politikailag és jogilag jól megalapozott célszerű intézkedéseket, új módszereket alkalmaztak, a realizálásoknál. A végrehajtott, nagyszámú intézkedéseknek két fontos jellemvonását kell előljáróban kiemelni: a centralizáltságot a tervezésben és a végrehajtásban; sablonmentes, egyedi megoldásokat a gyakorlati kivitelezésben.

Az 1965 óta végrehajtott intézkedések az illegális férfi- és női szerzetesrendek vonalán:

	férfi	nő
szabadságvesztés	29 fő	7 fő
Bk. 60. §. alapján és rendőrhatalósági figyelmeztetés „Ref.”	50 fő	95 fő
	–	9 fő
Budapestről kitiltás	1 fő	–
Szabálysértési pénzbírság	4 fő	25 fő
Kiutasítás-	–	2 fő
Szignalizálás	22 fő	12 fő
Gépkocsi igazolvány bevonás	–	2 fő
Preventív beszélgetés	31 fő	60 fő

A végrehajtott intézkedések politikai és operatív hatása:

- Az intézkedések pozitív hatása elsősorban azoknál a rendeknél mérhető le, amelyeket az intézkedések érintettek, de közvetve befolyásolta az összes illegális rendet.
- Az illegális rendi vezetőségek, és aktív tagok körében jelentősen csökkent annak reménye, hogy fokozatosan, viszonylag rövid időn belül visszaállíthatják legalitásukat. Ennek következtében a rendek illegális újjászervezésének tendenciája lelassult, általában a stagnálás, a szervezettség fokozatos visszaesése jellemző.
- Intézkedéseink meggyorsították a politikai differenciálódásukat, ami a jelenlegi helyzet, magatartásuk, tevékenységük, valamint a jövő kilátásainak megítélése különbözőségében jelentkezik. Elszigetelődtek azok az erők, akik a közeli legalitásra készülés érdekében aktív tevékenységre ösztönöztek, hatásuk azonban továbbra is jelentős maradt. Az aktív vezetők és tagok többsége tevékenységét csökkentette, vagy teljesen beszüntette. Az egyszerű tagság körében megerősödött az az álláspont, hogy továbbra is élni kell a társadalomba való beilleszkedés egyre javuló lehetőségeivel. A rend feloszlását tudomásul veszik azzal, hogy így is a rendhez tartozhatnak, s ugyanakkor hitbéli meggyőződésüket fenntartva, igyekeznek jól ellátni civil munkakörüket.
- Intézkedéseinkből egyértelműen megértették, hogy azok elsősorban az ifjúság körében folytatott tevékenységük ellen irányulnak. Jelentősen csökkentették az ifjúság körében végzett szervező munkájukat, különösen az illegális rendi utánpótlás, az „elit” kiválasztására és nevelésére irányuló tevékenységüket.
- Jelentős hatással voltak intézkedéseink az illegális szerzetesek által elkövetett bűncselekmények tartalmára és formáira is. Csökkentek a súlyosabb államellenes cselekmények esetei. Államellenes összeesküvés, és szélesebbkörű államellenes izgatás elkövetése nem jellemző már tevékenységükre. Általában kerülnek, hogy több személy előtt

hangot adjanak ellenséges politikai érzelmeiknek, nézeteiknek és hogy a rendi életet nyíltan, ellenséges politikai tartalommal töltsék meg. Beszűntették a különböző illegális kiadványok nagytömegű sokszorosítását és terjesztését. Nyíltan ellenséges tartalmú irodalom forgalmazásával ritkán találkozunk.

- Az egyesülési joggal visszaélésért lefolytatott bírósági és szabálysértési eljárások, valamint a rendőrhatalósági figyelmeztetések, preventív beszélgetések és egyéb operatív intézkedések lényegesen befolyásolták illegális rendi tevékenységüket és szervezettségüket. A vezetőségek létszámukat csökkentették és tevékenységüket leszűkítették. Tiltják a nagyobb létszámú rendi összejöveteleket. A rendfőnökök többsége felhagyott a széleskörű vizitációs tevékenységgel. Változtatásokat hajtottak végre a közös pénzgazdálkodási rendszerükön. Általában kerülni igyekeznek azokat a formákat, amelyek megkönnyítik illegális szervező munkájuk bizonyítását. Megkísérik egész rendi tevékenységüket a kötött szervezeti formákból lazább – a közös múlt alapján kialakult emberi kapcsolatok – keretébe átmenteni. Ezzel párhuzamosan egyes rendi vezetők körében mélyebb illegális kapcsolat tartás és tevékenység kiépítését tapasztaljuk. A rendi életre jellemző illegális módszerek kerülése egyrészt a vezetők elhatározásaként jött létre, de még inkább a tagok megváltozott magatartása folytán. Sokan, főleg fiatalabbak, aki beilleszkedtek és megfelelő egzisztenciával rendelkeznek, s gyakorolhatják hivatásukat – úgy gondolkodnak: jobb távortartani magukat olyan cselekményektől, amelyek folytán összeütközésbe kerülhetnek az őket befogadó környezettel és az államhatalommal. Intézkedéseink a reálisan gondolkodókat megerősítették álláspontjuk és magatartásuk helyességében. Az őket igazoló példákra támaszkodva esetenként nyomást gyakorolnak a bigott elmaradott vezetőkre.
- Az országba beutazó illegális vizitátorok elleni fellépéseink a nyílt és széleskörű vizitációk beszüntetését eredményezték.
- Az illegális rendekben javultak az operatív pozícióink, szélesebbek és pontosabbak ismereteink, és ilyen alapon mélyebb a felderítő munka, s változatosabbak, célszerűbbek realizálási módszereink.

Az illegális rendek ellenséges tevékenységében és módszereikben végrehajtott változtatások nem szűntették meg társadalmi veszélyességüket. Ez kötelezővé teszi számunkra, hogy tevékenységüket mélyrehatóan felderítsük, elemezzük, gyorsan reagáljunk a tevékenységükben, taktikájukban észlelt változásokra, hogy hatásos, megelőző ellenintézkedéseket tehesünk tevékenységük felszámolására.

III. Az illegális férfi, és női szerzetesrendek helyzete, jelenlegi tevékenységük

Az illegális szerzetesrendek közül a férfi rendek képviselik a nagyobb társadalmi veszélyességet. Ez kifejeződik abban is, hogy valamelyik férfi rend irányítása alatt működik a legtöbb női rend is. A jezsuiták rendje minden szempontból kiemelkedő szerepet tölt be. Ezért az ő tevékenységük és módszereik bemutatása a legcélszerűbb az általános tapasztalatok megismertetéséhez, annak ismételt kihangsúlyozása mellett, hogy a kvalifikáltság tekintetében egyetlen férfi rend sem azonosítható a jezsuitákkal.

1. A Jézus Társasága (jezsuiták) helyzete és tevékenysége

A Magyarországon élő jezsuitákat – csökkenő erejüket és hatásukat figyelembe véve is – olyan szervezett erőnek kell tekintetnünk, akik felkészültségük, tapasztalataik alapján képesek ellenséges politikai koncepciót kidolgozni, programot adni. Ilyen alapról törekednek és kísérleteznek jelenleg is az egyház szervezetein keresztül bizonyos rétegeket ellenséges szellemben befolyásolni.

A II. Vatikáni Zsinat és az új pápai enciklikák alapján a XXXI. Általános Generális Kongregáció a jezsuiták helyzetét, küldetését részletesen elemezte. Legfontosabb feladatuknak az ateizmus elleni harcot jelölte meg.

Az ideológiai harc során egyik fő törekvésük a marxisták bomlasztása, egymással szembeállításra, mindenek előtt a dialógusok szorgalmazásával. „Legelőnyösebbnek a magukat marxistáknak valló értelmiségiekkel való vitát tartják, mert ezek gondolkodnak és a logikus érvelést elfogadják. Közülük néhány nagytekintélyű személy megnyerése követőik nagy részét is visszahozza az egyházhoz.”

A világ különböző részein élő magyar származású jezsuiták (közel 130 fő) többsége a rendi központokban, emigrációs szervezetekben jelentős pozíciót tölt be. Gyakorlatilag az adott ország jezsuita tartományához kapcsolódnak, azonban szervezeti összefogásukat az Amerikában élő, viceprovinciális biztosítja. Fontos pozícióik, széleskörű tevékenységük, aktivitásuk, szervezethez való kapcsolataik, rendszeres élő kapcsolataik, jelentős befolyásoló tényező a magyarországi jezsuitákra.

A különböző nyugati országokban élő jezsuiták szerint is a magyar tartomány elsőrendű feladata: az ateistákkal való párbeszéd, az ateizmus okainak felkutatása, terjedésének megakadályozása.

Véleményük szerint a magyar jezsuitáknak jobban fel kell használniuk a „liberalizálódás” adta lehetőségeket, bátorítani, és segíteni a papokat, hogy jobban vegyék kezükbe a hívek irányítását és fokozzák az ifjúság körében a nevelőmunkát.

A jezsuiták tartják kezükben a Vatikáni Rádió magyar szekciójának vezetését, akik az új taktikának megfelelően dolgozták ki a propagandamunka vonalát. Ennek megfelelően az adások nem irányulnak „nyíltan” a magyar állam ellen. A magyar hitélet elmélyítéséhez olyan konkrét segítséget akarnak nyújtani, amelyet az állami szervek sem kifogásolhatnak. E célból meghívják Magyarországról személyeket, megszólaltatják őket a rádióban. A Vatikáni Rádiót bekapcsolják a magyar papi békemozgalom elleni harcba, s vezetőinek lejáratására törekcsenek.

A nyugaton kiadott, hazánkkal szemben ellenséges hangú Magyar Papi Egység c. folyóirat a jezsuiták kezében van, folyamatosan számos példányt küldenek be az országba.

A jezsuita emigráció egyes tagjai rendszeres adatgyűjtést folytatnak a magyar belpolitikáról és az egyház helyzetéről. E célból kihallgatják a szocialista országokból kiutazó papokat.

Az utóbbi években megnőtt a külföldről hazalátogató jezsuiták száma. Főleg rokonlátogatás, egyesek tudományos kutatás címén utaznak be. Bármilyen céllal jönnek is, idejük nagy részét rendtársaiknál töltik, a részükre készített program alapján. Információkat gyűjtenek a rend, az egyház helyzetéről, kapcsolatokat újítanak fel.

A jezsuita rend vezetői figyelembe vették egyrészt a belpolitikai helyzetet, a jezsuiták államellenes tevékenységével szembeni adminisztratív intézkedések tanulságait, másrészt a Vatikán új politikáját, s a realitásokkal számolva, megváltoztatták taktikájukat. Politikájukat ártértékelték, koncepciójukat felülvizsgálták, s szakítottak a nyílt ellenséges tevékenységgel.

Új taktikájuk:

- Igyekeznek a legális formákat kihasználni: lojalitást mutatva pozíciókhoz jutni: nézeteik hirdetéséhez fórumot teremteni.
- A kompromittált és szélsőséges nézeteket valló tagjaikat a pannonhalmi szociális otthonba küldték, hogy ne zavarják a rend új taktikáját.
- Módszereikre jellemző, hogy beszüntették a korábbi kollektív vitákat, az írásos programok kidolgozását, amelyek cselekményük felderítését könnyebbé tette.
- Kapcsolataikat az egyház reakciós köreivel – különösen a más illegális szerzetes rendek vezetőivel – az ideológiai irányítás céljából tovább tartják, de vigyáznak arra, hogy tevékenységük jogilag ne legyen könnyen minősíthető.
- A Jézus Szíve Néplányok illegális női rendben ez évben végrehajtott realizálások során olyan operatív adatokhoz jutottunk, amelyek bizonyították, hogy tevékenységük eszmei irányítói a jezsuiták voltak. Tudatában vannak, hogy szoros és állandó ellenőrzés alatt állnak. Ezért a vezetők azt az utasítást adták a tagoknak, hogy egész tevékenységüket tegyék nyílttá. Így kikerülhetnek a konkrét gyanú alól, és jobban elnézik, tudomásul veszik aktivizálódásukat ideológiai vonatkozásban. Ezt a magatartást nyíltan ajánlják más rendek vezetőinek is, mondván „szándékosan úgy kell végezni a rendi munkát, hogy a rendőrség tudjon róla, nagyobb kifogásolni valót ne találjon abban, és ezzel meg lehet teremteni a rend működéséhez a biztonságot.” Mivel jól ismerik a mi tevékenységünket, és az állambiztonsági módszereket, ezért:
- A jezsuiták a nyílt munkával párhuzamosan kiépítettek személyről személyre menő szűkebb körű konspirációs vonalat, amely biztosítja az illegális külföldi kapcsolattartást és a renden belüli szilárd irányítást, beleértve a mi tevékenységünk felderítését és elhárítását. A rend tagjaival kapcsolatos minden jelentősebb eseményt összegyűjtik, értékelik, az érintetteknek tanácsot adnak, eligazítják őket a helyes magatartásra. Értékelik a más rendeket érintő intézkedéseinket, s ezekből is következtetéseket vonnak le. Álláspontjukat eljuttatják az érdekeltekhez.

Az illegális jezsuita rend irányításának és összefogásának módszere politikai-szervezeti differenciálódásuk elhelyezkedésük és anyagi bázisuk

- a./ A rendi fogadalom alapján a rend egésze elfogadja a római irányítást, s a zsinati elveket hirdetik. Az új politikai vonal és taktika bizonyos fokig differenciálta a rend tagjait, melynek jellemzői:
- Konzervatív, a rendszerünkkel szemben ellenséges politikai vonal. Az ehhez tartozók az állam és egyház között minden irányú közeledést elleneznek. E vonal képviselői az utóbbi években elítélt személyek és az irányításuk alatt tevékenykedők jelentős része.
  - A rendtagok többsége az új zsinati elvekre épített realitásokon alapuló politikai koncepciót képviseli. Szorgalmazzák a dialógust, rendszerünk gyengéit támadják, miközben erőteljes antiateista propaganda kifejlesztésére törekednek. Módszerük a legális keretek adta lehetőségek maximális kihasználása, s esetenként túllépése.
  - Azon személyeknek a csoportja, akikre jobban hatottak szociális vívmányaink, elismerik rendszerünk társadalmi, szociális eredményeit. Fellépésükben az ideológiai harc „pillanatnyi” kiélezése nélkül a hitélet fellendítésére, a vallásszabadság szélesítésére, a rend legalitására törekednek. E nézetek különösen a kevésbé képzett fráterekre és a huzamosabb idő óta üzemekben, intézményekben dolgozók körében jellemzőek.

Differenciáltságuk mellett azonban figyelembe kell venni:

- Végső céljaik azonosak, csak taktikai, módszerbeli, s célok időbeli megvalósítását illetően vannak különbségek köztük.
- A felfogásuk különbözősége ellenére a provinciálistól kapott utasításokat végrehajtják.
- Egységesek: a hitélet, a hitoktatás fellendítéséért, a rend legalitásáért vívott harcban.

b./ A jezsuita rendtagok országos létszáma: 139 fő. Ebből 99 páter, 40 fráter. Földrajzi elhelyezkedésük fő bázisai:

Budapesten	54 fő	33 páter	21 fráter
Pest megyében	19 fő	15 páter	4 fráter
Győr-Sopron m.	25 fő	18 páter	7 fráter

Elhárítási szempontból, megítélésüknél külön figyelembe kell venni, hogy a páterek zöme különböző nyugati egyetemeken tanult, az idegen nyelveket tökéletesen elsajátította. Külföldi kapcsolatokra, tapasztalatokra tett szert. A tömegek közötti munkában, a társadalmi kérdések elemzésében nagy rutinjuk van. Felkészültségük alapján képesek bármilyen helyzetben politikai, ideológiai vonaluk önálló érvényesítésére.

Erejüket csökkenti, hogy a 99 páter közül 41 fő 60 éven felüli és sokuk egészségi állapota nem teszi lehetővé az aktív ellenséges tevékenység folytatását.

Az egész rendre jellemző, ha szűkebb értelemben is, mint korábban, hogy jelentős befolyással rendelkezik a rk. egyház egész területére. Az ordináriusoktól kezdve, a fiatal papoktól, teológiáktól a legális és illegális rendeken keresztül a papi szociális otthonokig, jelentkezik hatásuk, befolyásuk, bizonyos fokú ellenőrző szerepük. Még egyes, a rendszerhez hű vezető papi személyek is igyekeznek náluk „jó pontokat” szerezni és előfordul, hogy közbelépnek érdekükben.

A jezsuiták az egyházban betöltött legális, vagy illegális pozíciókat az ifjúsággal való foglalkozásra felhasználják. Rendszeresen irányítanak fiatalokat egyházi iskolába, majd a papi szemináriumokba javasolnak közülük. A civil életben működő 29 fő közül 16 fizikai munkát végez, nyolcan szellemi foglalkozásúak (4 tanár, 4 tisztviselő). Ezek is tartják rendi fogadalmait, s a rendi kapcsolatokat. Ugyanakkor hivatásukat szakmai vezetőik megelégedésére ellátják.

A rend tagjai általában kapcsolataikon keresztül szélesebb értelmiségi, ifjúsági rétegre gyakorolnak befolyást. Ez döntően régi helyzetükből fakad, amikor is a legszorosabb szálak fűzték őket az uralkodó osztályhoz, az értelmiségi rétegekhez. Az értelmiségi és ifjúsági kapcsolataik körében beszüntették a csoportos foglalkozások szervezését, helyette az egyéni foglalkozást tették. Csökkent mértékben, de tovább folytatják az „elit” nevelést, kizárólag egyéni foglalkozás útján.

c./ A rend vezetése és szervezeti élete

- A rendfőnök formálisan nem működteti a rendi vezetőséget, kizárólagosan saját kezében összpontosította a vezetést, hogy esetleges felelősségre vonás alkalmával ne lehessen több személyt gyanúba fogva félreállítani. A tekintélyesebb páterekkel egyénienként konzultál, esetenként feladatokkal bízta meg őket. A rendi vezetőség volt reszortfelelősei „megbízás nélkül” tovább végzik feladataikat (novícius mester, gazdasági felelős, krónikás stb.).
- A rendfőnök évente egyszer beszámoltatja a tagokat lakhelyükön fogadalmuk betartásáról, rendi hivatásuk teljesítéséről, munkájukról, anyagi helyzetükről, életkörülményeikről. Ilyen alkalmakkor hagyja jóvá működésüket, tájékoztatja őket a rend általános kérdéseiről és meghatározza feladataikat.

- A rendfőnök formálisan felszámolta a régebben kialakított, egy lelkivezető irányításával működő kisebb csoportokat, s helyettük a rendtagok laza baráti csoportokat alkotnak. Nagyobb egyházi és rendi ünnepeken, vagy névnapok alkalmával összejönnek, a legtöbb esetben nyilvános helyen. A közös ünnepségek levezetésére minden esetben a rendfőnök bíz meg valakit, aki buzdítja a résztvevőket rendi fogadalmuk és kötelességük betartására. Az összejöveteleken tilos politizálniuk, de ezt az utóbbi évben nem tartották be. Aktívan foglalkoztak az aktuális politikai eseményekkel. A legtöbb esetben az eseményeket ellenségesen értékelték, s reményeket tápláltak a rend jövőjét illetően.
- A Pannonhalmán élő jezsuiták (25 fő) külön csoportot képeznek, akik továbbra is a konzervatív politikai vonalat képviselik. Rendszeresen hallgatják a SZER adásait, a híreket egymás között megbeszélik. Elítélik a papi békemozgalmat és elleneznek minden jellegű közeledést a rendszerhez. Nézeteiket igyekeznek meghonosítani a papi szociális otthonban. Hatással vannak a bencés rend reakciós tagjaira is.

d./ A rend anyagi bázisa

A rend jelentős anyagi eszközökkel rendelkezik, amely külföldről beküldött segélyekből, a dolgozó rendtagok anyagi hozzájárulásából, befolyásuk alatt álló fanatikusan vallásos családoktól szerzett támogatásból és „öröklések”-ből tevődik össze. A rendtagok több esetben ilyen örökösödések útján jutottak lakáshoz.

A rendtagoknak számot kell adniuk pénzgazdálkodásukról. Nagyobb összeget csak engedéllyel költhetnek magukra. A közös kasszából a rend minden tagjának szerény, de viszonylag gondtalan anyagi feltételeket teremt. Jól szervezett szociális rendszert működtetnek, amely az elhalálozott rendtagok szüleinek is támogatást nyújt.

2. Az illegális női szerzetesrendek helyzete, tevékenysége

A női szerzetesrendekre bénítóbban hatott a feloszlítás és jobban megfosztotta őket működési lehetőségeiktől, mint a férfi rendeket. A tevékenységüket az új helyzetben nehezebben tudták újjászervezni annak ellenére, hogy készültek az ilyen helyzetre, intézkedéseket tettek tagjaik elhelyezésére és vagyonuk átmentésére.

A rendi vezetőségek túlnyomó többsége a feloszlítást követő 2-3 év alatt újjászerveződött. Egyes rendek – pl. a Kalocsai Szegényiskola Nővérek, az Isteni Megváltó Leányai, stb. – vezetői kevesebb létszámmal újból létrehozták a rendi tanácsokat. Körzetekre osztották az országot, azok irányításával a korábbi alsóbb vezetőket bízták meg.

Az újjászervezett vezetőségek tevékenysége elsősorban arra irányult, hogy erőiket felmérjék, biztosítsák a megváltozott körülményekhez igazodó rendi életet.

Az újjászervezett rendek 1961-től fokozatosan aktivizálódtak a szervezeti élet minél tökéletesebb – a legalitást megközelítő – megvalósítása érdekében. Ehhez hozzájárult, hogy a ki- és beutazások korlátozásának enyhítése következtében a hazai és Nyugaton élő rendtagok felújították személyes kapcsolataikat és Nyugatról jelentős támogatást kaptak.

A külföldi tartományokkal rendelkező rendek (Kalocsai Szegény Iskola Nővérek, Isteni Megváltó Leányai, stb.) illetve az azokhoz tartozó hazai tartományok – egyesülésre – vonatkozó tervekről folytattak megbeszéléseket. Céljuk volt, Nyugaton egy olyan központ létrehozása, amely a szocialista országokban akadályozott rendeket irányítja és támogatja.

A rendi tevékenység főbb jellemzői:

a./ A II. Vatikáni Zsinat után a rendi központok kidolgozták az új irányelveiket „a szerzetesi élet korszerűsítésére”. Ezeket az utasításokat közvetlenül, vagy az emigráció segítségével eljuttatták a hazai rendek vezetőinek:

Az irányelvek a különböző rendi szokások, tevékenységek korszerűsítésén túl, meghatározzák jövőbeni társadalmi és politikai feladataikat is. Ezek a következők:

- tagjainak adjanak megfelelő képzettséget, hogy képesek legyenek helyesen megítélni – a hit elvéi szerint – a világ jelenlegi körülményeit, így képesek legyenek hathatósabb apostoli munkára;
- vegyenek részt az egyház életében, lehetőségeik arányában segítsék annak missziós és szociális tevékenységét;
- a szabályzatoknak megfelelően engedelmeskedjenek előljáróiknak, a számukra kijelölt feladatokat maradéktalanul hajtsák végre;
- éljenek annak tudatában, hogy saját életük példája a legjobb propaganda, buzdítás a szerzetesi élet követésére.

Az illegális rendek vezetői a rendeletet magukra nézve kötelezőnek tartják, rendszeresen tanulmányozzák, alkalmazzák. Ennek alapján a korábbi merev szabályokat bizonyos vonatkozásokban feloldják. Engedményeket tesznek a közösségi élet, a rend anyagi támogatása, az öltözködés stb. terén.

A rendek vezetőinek és aktív tagjainak fő tevékenysége a rendi élet fenntartására irányul. A nyílt ellenséges tevékenységtől óvakodnak. Összejöveteleken – még szűkebb körben is – elvértve politizálnak ellenségesen. A rendszerrel szembeni nézeteiket a tanulmányokban, írásos anyagokban vallásos mezbe rejtik.

A női rendek szoros kapcsolatot tartanak a férfi rendekkel, egyeseket a férfi rendek irányítanak. Lelkivezetőik, gyóntatóik, a fogadalomtétel végrehajtói, illetve elfogadói. E téren a jezsuita és karmelita rend tagjai a legaktívabbak.

b./ A rendtagok politikai differenciálódása

- a rendtagok túlnyomó többsége politikailag képzetlen, közömbös, nézeteiket, állásfoglalásaikat a vezetők alapvetően befolyásolják.
- ma is meglévő szigorú rendi fegyelem, a szabályok, fogadalmak betartásának rendszeres számonkérése, a pozitív irányú társadalmi hatást nagymértékben semlegesíti,
- egyes, fiatalabb korú rendtagoknál mutatkozik hajlam a rendszer iránti lojalításra;
- többségüket, bigottságuk, fanatizmusuk, az előjáróik iránti vakhitük miatt olyan politikai erőnek kell tekinteni, amelyet a vezetők – számukra kedvező alkalomkor – felhasználhatnak rendszerünk ellen.
- A világi területen dolgozók – köztük mintegy 500 főt kitevő pedagógus – a társadalmi környezet hatására politikailag és a renchez való tartozásukat illetően erőteljesebben differenciálódtak. Egy részük nem tart kapcsolatot a renddel, igyekszik beilleszkedni munkahelyi környezetébe. Egyeseknél ez a szakítás őszinte, míg másoknál csak „kényszerű alkalmazkodás”.

c./ Az ifjúság, értelmiség között végzett munka jellemző sajátosságai, módszerei

Az illegális rendek tevékenységének fő iránya az ifjúsággal való foglalkozás. Ennek kettős célja van:

1. széleskörű kapcsolatépítés, tömegbázis megteremtése, főleg a középiskolai, egyetemi és fontos munkakörben dolgozó fiatalok körében,
2. rendi utánpótlás és elitképzés.

Az ifjúsággal való foglalkozást már az általános iskolásoknál megkezdik, illegális hitoktatás, családi pasztoráció, beteglátogatás, stb. formájában, s végig figyelemmel kísérik őket további tanulmányaik során is. A különböző szintű oktatási intézményekben dolgozó, az illegális tevékenységben részt vevő szerzetesnők figyelemmel kísérik a vallásos gyermekeket, s a megnyerhetőket. Azokra, akiket perspektívában alkalmasnak találnak utánpótlás céljából, a rendek vezetőinek figyelmét felhívják.

A fiatalokkal való illegális foglalkozásra a legkülönbözőbb módszereket alkalmazzák az életkori sajátosságuknak megfelelően: illegális hitoktatásban részesítés: írásos anyagok rendelkezésre bocsátása, főleg középiskolás és egyetemista lányokat laza egyházi közösségekbe, egyházi énekkarokba vonnak be.

Képzőművészeti, irodalmi érdeklődés alapján tartanak össze fiatalokat, korrepetálásokat vállalnak, stb.

Közös szórakozásokat, kirándulásokat, üdülést szerveznek, ahol részükre előadásokat tartanak. Az ifjúsággal való foglalkozást missziós munkának tekintik.

A rendi utánpótlás céljából alkalmas fiatalokkal külön foglalkoznak. Ez irányú tevékenységükre a mély konspiráció jellemző. Képességeiket többoldalúan ellenőrzik, kiképzésüket tervszerűen és program szerint végzik.

Az egyházi, a személyi tulajdonba levő, – de rendi célokat szolgáló – objektumokat, pl. a Szociális Otthonokat, püspökségeket, egyházi üdülőket, a rendek által vásárolt lakásokat is felhasználják a rendi utánpótlásképzés céljaira. E helyekre a már megnyert fiatalokat, munkára elhelyezik, ahol képzésüket alaposabban végrehajtják.

A pannonhalmi Szociális Otthonban levő jezsuiták rendszeresen foglalkoznak a kiképzés alatt állók lelkigyakorlatának levezetésével, gyóntatásával. Elismert tekintélyüknél fogva sok esetben közreműködésüknek tulajdonítható, hogy a jelöltek vállalják az illegális rendi tagságot. Azokkal, akik elérték a rendtagsághoz megkívánt követelményeket, fogadalmat tetetnek,

A szerzetesi életre való felkészítést (kiképzést) majd a fogadalomra bocsájtást rendenként különböző módon valósítják meg. Az „Isteni Megváltó Leányai” egyenként foglalkoznak a jelöltek képzésével, azok egymásról nem tudnak. Fogadalomtételre – esetenként képzésükre is – külföldi tartományokban kerül sor, s mint a rend fogadalmas tagjai, a kinti tartományhoz tartoznak.

Az Angol Kisasszonyok, a „Szűz Mária Társasága” tagjai csoportosan foglalkoztak a jelöltekkel. Fogadalmat az illegális rend vezetőjének, illetve az irányításukat végző férfi szerzetesnek tesznek. Adataink szerint a különböző rendeknél mintegy 60–70 fő azoknak a lányoknak a száma, akikkel utánpótlás céljából foglalkoztak, illetve fogadalomtételre bocsájtottak.

Az új tagok igen aktívak az újabb személyek felkutatásában. Hivatásuknak tekintik a rend tagságának növelését.

A női rendek többségében készítenek írásos anyagokat, tanulmányokat, melyeket a rend tagjai és a befolyásuk alatt állók körében terjesztenek. Ezekhez rendszerint nyugatról kapott idegennyelvű anyagokat használnak fel. Körleveleket szerkesztenek, ezeket több példányban lemásolják és terjesztik a tagok között. Az illegálisan terjesztett anyagokkal főleg azokra akarnak hatni, akik személyesen nem állnak kapcsolatban a vezetéssel. Anyagaikat terjesztik a szimpatizánsaik körében, sőt bevonják őket ezek elkészítésébe is.

d./ Az illegális rendek anyagi, a tagság vagyoni helyzete

Általában jellemző a rendekre, hogy közös anyagi alapot hoztak létre. Ennek mértéke a tagság létszámának, azok jövedelmének függvénye.

A közösségi anyagi bázis nagyrészt a tagok pénzbeli adományai, azok örökségéből származó ingóságok és ingatlanok teszik ki.

Rendenként változik a pénzádomány mértéke és felhasználása is. Némelyek vezetői (Örökimádók) családi közösségben laknak, fizetésük teljes összegét a főnöknőnek adják át. Mások, pl. a Jézus Szíve Népleányai jövedelmük nagyobb részét adják a rendnek. A nagyobb létszámú rendek vezetői meghatározzák a befizetendő összeg nagyságát (a jövedelem bizonyos százaléka), illetve kötelezik a tagságot meg nem határozott összegek havonkénti, vagy negyedévenkénti befizetésre. A havonta befizetett összeg 50–200 Ft között mozog. Az összegyűjtött anyagi javakat a vezetés, vagy az általuk megbízottak kezelik és osztják el. Azok egy részét lakások – családi, társas, szövetkezeti lakások – vásárlására, másik részét betegek, anyagilag arra rászoruló rendtársak segélyezésére, illetve bizonyos tőke összegyűjtésére használják fel. A lakások a rend tulajdonát képezik, csak névleg az ott lakóé. Ezt támasztja alá az is, hogy egyes rendeknél utasítás a tagok javára való végrendelkezés.

Intézkedéseink hatására mind többen konspirálnak, nem a közös alapba fizetnek be, inkább személyesen, közvetlenül részesítik juttatásban rászoruló rendtársaikat.

Egyes rendek anyagi bázisát a külföldi központok, a kint tartózkodó tagok is növelik. Ezt pénzben, intencióban, ruhaneműben, egyéb csomagokban küldik.

e./ Külföldi kapcsolataik:

A rendek közül kettőnek (Isteni Megváltó Leányai, Kalocsai Szegény Iskola Nővérek) hazánkban volt az anyaháza, és a felsőbb irányító szerve, az általános tanács. Ezeknek más országokban is volt tartományuk. Az általános tanácsok a külföldi tartományokat a felosztás után csak részben tudták irányítani, ezért Rómában úgynevezett anyaházat hoztak létre, azok élére vikáriust neveztek ki.

A rendek törekedtek minél több társukat külföldre juttatni. Kb. 5-600-ra tehető a jelenleg külföldi tartományokban élők száma.

A kinti anyaházak, tartományok és disszidáltak mindig figyelemmel kísérik a hazai rendek helyzetét. 1961-től azonban már személyes vizitációs tevékenységbe kezdtek az itthoniak helyzetének gyakorlati felmérésére, megismerésére.

A rendfőnökök személyesen, vagy megbízottak útján, felvették a kapcsolatot központjaikkal, ahol beszámoltak helyzetükről, tevékenységükről. A központtól tanácsokat, utasításokat kaptak, és megszervezték a rendszeres kapcsolattartást.

A kiutazó rendtagok szinte kivétel nélkül felkeresik saját, vagy más rendek központjait, ott tartózkodásuk alatt formaruhába öltöznek, rendi életet élnek. Tájékoztatót adnak rendjük helyzetéről, egyházpolitikai kérdésekről, az egyház egyes vezetőiről, a társadalmi életről. A kiutazók többségét rá akarják bírni a kintmaradásra, amely egyre több esetben sikerrel is járt.

A női rendek vonatkozásában gyakorivá váltak a vizitációk, továbbá a visszatérések megtagadásának esetei. Ennek megakadályozása érdekében és kialakult információs lehetőségek felszámolására a 007. sz. Miniszterhelyettesi utasítás alapján korlátozzuk ki- és beutazásukat, ennek arányában személyes kapcsolatuk is csökkent.

Korlátozó intézkedéseink hatására keresik a különböző kapcsolattartási lehetőségeket. Kiutazó világi személyeket bíznak meg rendházak felkeresésével, a hazai és külföldi vezetők egy harmadik országban találkoztak. Pl. az Isteni Megváltó Leányai rend hazánkban élő ált. főnöknője a külföldi tartományok vezetőivel Csehszlovákiában folytatott megbeszélést két esetben. A Szűz Mária Társaság rend vezetője ugyancsak Csehszlovákiában tervezte találkozását az NSZK-ban levő helyettesével, de ezt meghiúsítottuk.

Következtetések

1. Az illegális rendek vezetői és aktív tagjai nagy figyelemmel kísérik intézkedéseinket, értékelik és elemzik eljárásaink jogi alapjait. Intézkedéseinkre gyorsan reagálnak, tevékenységükben alkalmazkodnak a kialakult helyzethez, változtatnak módszereiken és bizonyos mértékben munkájuk tartalmán is. Az elmúlt években intézkedéseinkkel követni tudtuk a taktikájukban végrehajtott változtatásokat. Ezt jól tükrözik az 1965 óta végrehajtott különböző intézkedéseink, és az eljárások évenkénti módosulásai:

Az államellenes bűncselekményekért kezdeményezett bírósági eljárásokat – csekély kivétellel – 1965/66-ban foganatosították.

Az egyesületi jog megsértéséért, a bírósági eljárások zömét 1966/67-ben hajtották végre.

Az egyesületi jog megsértéséért 1967-ben megszorodott a Btk. 60. §-sal, a rendőrhatalósági figyelmeztetéssel, illetve a szabálysértési eljárással lezárt ügyek száma, 1968-ban ezek az eljárási formák túlsúlyba jutottak.

Az ellenséges tevékenységhez alkalmazkodó végrehajtott intézkedéseken túlmenően előtérbe kerültek a megelőző intézkedések.

Az illegális rendi tevékenységért 1967/68-ban egyre több esetben alkalmaztuk a preventív beszélgetéseket.

A megelőző intézkedések sorában új vonásként jelentkeztek – adminisztratív intézkedéseknek nem minősülő – operatív lépések. Ezek: a preventív beszélgetéseken túl ügynöki és egyéb operatív kombinációk, gyakran ezek együttes alkalmazása. Mindezek az ellenséges tevékenységre utaló kezdeményezés megszakítására, az ellenséges személyek elszigetelésére, az illegális rendek folyamatos bomlasztására irányultak.

2. Az MSZMP Politikai Bizottsága 1968. március 4-i „Az egyházpolitikai helyzetről és a további feladatokról” szóló határozata az operatív munka tartalmára és módszereire is iránytmutató megállapításokat tett. Többek között igen jelentős ebből a szempontból a határozat alábbi tétele: „Az egyházi reakció elleni harcban elsősorban politikai fellépés szükséges, esetenként szükségessé válhat adminisztratív eszközök alkalmazása is.”

A Politikai Bizottság határozata új követelményt állított elénk a szerzetesi vonalon folytatandó elhárító munkánkban: Nem elégséges az ellenséges tevékenység időbeni megszakítása, (mielőtt több személyt bevonnak) és a realizálás differenciált végrehajtása. A határozat azt a követelményt állítja elénk, hogy az ellenséges tevékenység kibontakozását operatív úton előzzük meg. Az illegális szerzetesrendeket operatív módszerekkel bomlasszuk.

A Politikai Bizottság határozata alapján elénk állított új követelményeket az elhárító munkában a következőkben fogalmazhatjuk meg.

Az operatív úton végrehajtott megelőző és bomlasztó intézkedések politikailag értékesebbek, mint az időben alkalmazott differenciáltan megoldott adminisztratív megtorlás.

A parancsnokok és beosztottak körében meg kell érteni, hogy az operatív megelőző intézkedések és helyes operatív lépések egyenértékűek – politikai kihatásában gyakran értékesebbek – a bírósági eljárásoknál, vagy egyéb adminisztratív intézkedéseknél. Az eredményes operatív megelőző intézkedéseket a jól megoldott egyszerű munka rangjára kell emelni.

Az operatív megelőző intézkedések megérdemlik az ilyen rangot, mert eredményességük feltételei nem kevesebbek, mint a nyílt intézkedéseknek:

- a/ Mély felderítést és pontos helyzetismeretet követel. A szerzetesi vonalon meglevő jelentős ismereteink lehetővé teszik, hogy az adatok elemzése alapján viszonylag gyorsan eldöntsük van-e kizáró oka az operatív megelőző intézkedések alkalmazásának. Az operatív megelőző intézkedéseket úgy kell alkalmazni, hogy a további ellenőrzés és az esetleg szükségessé váló mélyebb felderítéshez a feltételeink javuljanak.
  - b/ Az operatív megelőző intézkedés a legkritább esetben állhat egyetlen aktusból. Az esetek többségében csak az operatív lépések és kombinációk sorozatától várható a kívánt cél elérése, Ezért operatív megelőzés csak jól kidolgozott realizálási terv alapján hajtható végre, amely összeállítása gyakran nagyobb kombinációs készséget igényel, mint egy nyílt realizálási terv elkészítése.
  - c/ Az operatív megelőzés mind a felderítés, mind a végrehajtásban, az egyéb realizálásokhoz hasonlóan, több szerv folyamatos, jó együttműködését igényli és nem nélkülözheti a központi koordinációt.
3. A megelőzést nagy határozottsággal és időben, különösen az ifjúság körében végzett ellenséges munka megakadályozása érdekében kell alkalmaznunk. Egyik legfontosabb feladatunk, hogy az ellenséges rendi tevékenységet elszigeteljük az ifjúságtól: lehetetlenné tegyük az illegális rendek utánpótlására és az „elit” nevelésre irányuló tevékenységüket.
  4. Az illegális szerzetesrendek tevékenységének felszámolásában igényelnünk kell a társadalmi és az állami szervek segítségét is. Bátrabban és nagyobb számban kell alkalmazni a szignalizációt, mindenk előtt a pedagógiai, egészségügyi és olyan munkakörben dolgozó volt szerzetesekkel szemben, akik visszaélnék a bizalommal és a beosztásukat is felhasználják illegális tevékenységre.
  5. Az illegális rendek aktív tagjainak visszahúzódása az államellenes tevékenységektől jellemző, de nem kizárólagos jelenség. Tekintve, hogy egyes rendek vezetői és aktív tagjai részéről tapasztalható mélyebb illegalitásra való törekvés, továbbra is fontos feladatunk az illegális külföldi kapcsolataik és ellenséges irányító csoportjaik mélyreható felderítése.
  6. Az illegális szerzetesrendek vonalán folyó felderítés, a realizált ügyek és a végrehajtott intézkedések tapasztalatai és elemzése, ráirányítja a figyelmet az ügynöki felderítés alacsony szintjére, általában az egész vonalon az ügynöki pozíciók gyengeségére. A megyékben és a központban végrehajtott néhány sikeres beszervezés bizonyítja, hogy jó kiválasztás és alapos tanulmányozás alapján lehetséges ezen a vonalon is kvalifikált hálózat létrehozása.
További előrehaladásunkhoz – hogy eleget tudjunk tenni a megnövekedett és új követelményeknek – elengedhetetlen feltétele az ügynökség létszámának és kvalifikáltságának növelése.
  7. Minden illetékes szervnek kezdeményezőbben és aktívabban kell részt vennie egy-egy illegális rend ellen folyó felderítő munka kooperációjában. Az elmúlt évek tapasztalatai bizonyítják, hogy felderítést és realizálást sikeresen végrehajtani csak politikailag és operatíván jól megalapozott, perspektivikus tervek és az érintett szervek aktív együttműködése alapján lehetséges.

Magyarországi férfi- és női illegális szerzetesrendek felsorolása

Magyarországi férfi szerzetesrendek

1. Jászóvári Premontrei Kanonokrend
2. Csornai Premontrei Kanonokrend
3. Pannonhalmi Szent Benedek rend
4. Ciszterci Rend zirci kongregációja
5. Béke Királynőjéről nevezett ciszterci monostor
6. Magyar Pálosrend
7. Szent Bazil rend
8. Szent Domonkos rend
9. Szűz Máriáról nevezett ferences rendtartomány
10. Kapisztrán Szent Jánosról nevezett ferences rendtartomány
11. Minorita rend
12. Szent Ferenc kapucinus rendje
13. Sarutlan karmelita atyák
14. Szervita rend
15. Betegápoló Irgalmas rend magyar rendtartománya
16. Jézustársaság (jezsuiták)
17. Kegyes tanítórend magyar rendtartománya (piaristák)
18. Misszióspapok (lazaristák) társasága
19. Szalézi Szent Ferenc Társasága
20. Isteni Ige Társaság / SVD
21. Keresztény Iskolatestvérek Kongregációja
22. Kalazantinusok
23. Mária Iskolatestvérek Frédes Maristes (Maristák)

Magyarországi női szerzetesrendek

1. Angolkisasszonyok B.M.V. Intézete
2. Angersi Jó Pásztor Szeretetéről nevezett Miasszonyunk Kongregáció (Jó Pásztor Kongregáció)
3. Annunciáta Nővérek (Gyümölcsoltó Boldogasszony Szolgái)
4. Assisi Szent Ferenc Leányai (Betegápoló Nővérek)
5. Cisztercita Apácák
6. De Paul Szent Vince Szeretet Leányai Társulata (Irgalmas Nővérek)
7. Egyházközségi Nővérek Társasága
8. Engesztelő Szűz Mária Társasága (Örökimádók)
9. Ferences Mária Misszionárius Nővérek Társulata
10. Isteni Megváltó Leányai Kongregációja
11. Isteni Szeretet Leányai Társulata
12. Az Isteni Üdvözítő Nővérek (Salvator Nővérek)
13. Jézus Isteni Szívéről nevezett Karmelita Nővérek Kongregációja (Jézus Szíve Tartománya)
14. Jézus Szíve Néplányai Társasága
15. Krisztus Király Nővérek Társulata (Regista Nővérek)

16. Krisztus Királyról nevezett népművelő Testvérek Társasága
17. Legszentebb Üdvözítő Leányai Pozsonyi Kongregációja
18. Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskolanővérek
19. Notre Dame Női kanonok és tanítórend
20. Notre Dame Női kanonok és tanítórend
21. Miasszonyunkról nevezett Női kanonok és tanítórend
22. Miasszonyunkról nevezett Szegény Iskolanővérek
23. Paulai Szent Vincéről nevezett Szatmári Irgalmas Nővérek
24. Premontrei Női Kanonokrend
25. Sarutlan Karmelita Nővérek
26. Segítő Szűz Mária Leányai Társaság
27. Servita Nővérek Magyar Kongregációja
28. Soproni Szent Orsolya rend
29. Szegények kis nővérei
30. Szegénygondozó Nővérek
31. Szent Bazil rendi Szerzetes Nővérek
32. Szent Benedek Leányai Társasága
33. Szent Domonkos rendi Nővérek Kongregációja
34. Szent Erzsébet Apácarend Női Kórház
35. Szent Keresztről nevezett Irgalmas Nővérek (Keresztes Nővérek)
36. Szentlélek Szolgáloi Missziós Nővérek
37. Szent Orsolya rend (Római unióhoz tartozó)
38. Szentségi Jézus Szolgáloi kis Társasága
39. Szent Szív Társaság
40. Szociális Missziós Társulat
41. Szociális Testvérek Társasága
42. Szűz Mária Látogatásáról nevezett Rend (Vizitációs Rend)
43. Szűz Mária Társaság
44. Unum Sanctissimae Trinitatis (Unum Testvérek)